

Kelan ja hyvinvointialueiden kumppanuus – Taustapaketti aluevaaliehdokkaille

kela.fi/sote-uudistus

joulukuu 2021

Kela|Fpa

Näin Kela palvelee – vuosi 2020 numeroina

Kelan
palvelupisteitä

145

Asiointipisteitä
(yhteispalvelu)

147

Kuntia, joiden
asiointipisteissä
on etäpalvelu

79

Maksetut Kelan etuudet
yhteensä noin

16 mrd. €

Henkilöstö
31.12.2020

8 095

Uusia vakituisia
kelalaisia vuonna 2020

619

Kela tarjoaa valtakunnallista puhelinpalvelua
suomeksi, ruotsiksi, saameksi ja englanniksi

Tunnistautumiset
verkkopalvelussa
64,4 milj.

Asiointikäynnit
palvelupisteissä
0,9 milj.

Lähetetyt kirjeet
14,8 milj.

Vastatut puhelut
2,0 milj.

Suorakorvausten lukumäärä

34,7 milj.

Verkkopalvelun
osuus (%)
kaikista
hakemuksista

73,5

Sähköiset
reseptit

27 milj.

Kelalaisten määrä
yksiköittäin

Etuuspalvelut
5 290

Asiakkuuspalvelut
1 259

IT-palvelut
789

Yhteiset palvelut
439

Tietopalvelut
206

Viestintä, johdon
tuki ja johto
112

SOTU/SOTE-palveluverkko ja tietovirrat

Kela ja hyvinvointialueet

● Kela pohjoinen

1. Lapin hyvinvointialue
2. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
3. Kainuun hyvinvointialue
4. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

● Kela keskinen

9. Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue
10. Pirkanmaan hyvinvointialue
11. Kanta-Hämeen hyvinvointialue

● Kela läntinen

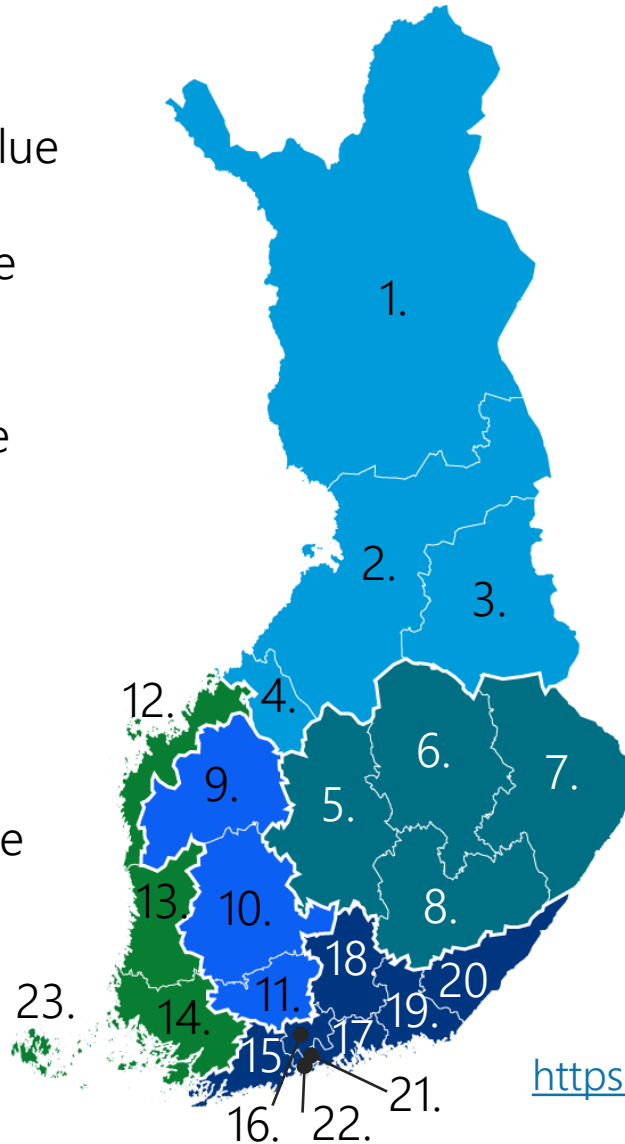
12. Pohjanmaan hyvinvointialue
13. Satakunnan hyvinvointialue
14. Varsinais-Suomen hyvinvointialue
23. Ahvenanmaa

● Kela itäinen

5. Keski-Suomen hyvinvointialue
6. Pohjois-Savon hyvinvointialue
7. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue
8. Etelä-Savon hyvinvointialue

● Kela eteläinen

15. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
16. Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
17. Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
18. Päijät-Hämeen hyvinvointialue
19. Kymenlaakson hyvinvointialue
20. Etelä-Karjalan hyvinvointialue
21. Vantaa-Keravan hyvinvointialue
22. Helsinki

Kumppanuus käytännössä

Kela haluaa tehdä tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueiden kanssa, jotta yhteisille asiakkaille voidaan varmistaa sujuvat palvelupolut. Kelan tietovarannot puolestaan ovat hyödynnettävissä alueiden tiedolla johtamisessa.

Lue Sosiaalivakuutus.fi blogi:
[Sotessa muuttuu moni asia – Kela auttaa mieluusti hyvinvointialueiden valmistelijoita](#)

Lisätietoa verkossa:
www.kela.fi/sote-uudistus

[Sosiaalivakuutus.fi](https://sosiaalivakuutus.fi)

MARJUKKA TURUNEN JA
KARI-PEKKA MÄKI-LOHILUOMA:

"Jatkossa sekä Kela että hyvinvointialueet ovat läsnä yhteisten asiakkaiden arjessa joka päivä."

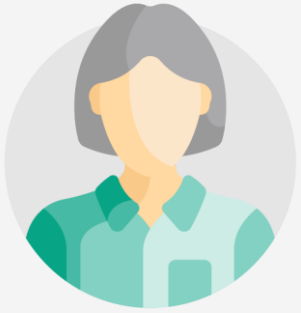
Asiakasyhteistyö – vähemmän
päällekkäistä työtä, enemmän
hyötyä asiakkaalle

Lähes jokainen saa sote-palveluita tai etuuksia

- Työkyvyttömyys- tai työttömyysetuuksia ja perustoimeentulotukea saavista työikäisistä valtaosa käyttää saman vuoden aikana myös erilaisia sote-palveluita. Käytetty palveluvalikoima riippuu vahvasti siitä, mitä etuutta henkilö saa. Koko väestön tapaan lähes kaikki käyttävät terveystalveluita, mutta erityisesti toimeentulotuen saajat, kuntoutustuen saajat ja perusturvaa saavat työttömät ovat varsin usein myös sosiaali- ja työllisyyspalveluiden piirissä.
 - [Etuuksien ja palveluiden yhtäaikainen käyttö yleistä - Tutkimusblogi \(kela.fi\)](#)
- Vuoden 2018 aikana Oulun väestöstä 94 % oli käyttänyt terveystalveluita, 13 % oli sosiaali- tai työvoimapalveluiden piirissä ja 61 % sai jotakin etuutta. Vain 3 % väestöstä ei ollut saanut vuoden aikana mitään sote-palvelua tai etuutta.
 - [Lähes kaikki käyttävät sote-palveluita tai etuuksia kalenterivuoden aikana - Tutkimusblogi \(kela.fi\)](#)

Esimerkkejä käytännön tilanteista, joissa Kelan ja hyvinvointialueen tulisi tehdä yhteistyötä

Yksin asuva vanhus, joka kotiutuu sairaalasta ilman rahaa ja lääkkeitä

Nuori opiskelija, jonka opinnot ovat keskeytyneet mielenterveyden ongelmien takia

Pitkään työttömänä ollut perheenisä, jolla on terveydellisiä haasteita

Suomeen muuttanut nuorimies, jolla ei ole töitä eikä suomen kielen taitoa

Pienipalkkainen yksinhuoltaja, jonka lapsella vakava pitkäaikaissairaus

lääkkäät, yksin asuvat henkilöt, jotka eivät asioi verkossa.

Nuoret ilman töitä tai opiskelupaikkaa.

Pitkäaikaistyöttömät, osatyökykyiset

Ulkomailta maahan muuttaneet työttömät työnhakijat

Toimeentulotukea saavat lapsiperheet, joissa sairas lapsi

Palvelutarve

Kelasta kansaneläkettä, takuueläkettä ja eläkkeensaajan asumistukea. Korkeiden asumiskustannusten takia tarvitsee toimeentulotuesta maksusitoumuksen lääkkeisiin.

Palvelutarve

Opintotuki keskeytetty, ulkona YTHS-palveluista, mistä toimeentulo ja miten eteenpäin tilanteessa?

Palvelutarve

Saa Kelasta työmarkkinatukea, yleistä asumistukea ja toimeentulotukea. Ei uskalla lähteä työkokeiluun tai kuntoutukseen, koska pelkää toimeentulon turvaavien etuuksien katkeavan.

Toisen tahon palvelu

Asioi Kelan ja hyvinvointialueen palveluissa paikan päällä tulkin välityksellä, muuttaa usein tai asuu kavereiden kotona, miten eteenpäin tilanteessa?

Palvelutarve

Rahat eivät riitä terveydenhuollon asiakasmaksuihin, jotka menevät perintään

- **Erityisesti** heikoimmassa asemassa olevien asiakkaiden ja perheiden tarve tulee tunnistaa nykyistä paremmin.
- **Tavoitteena** tulisi olla se, että joku yhteisen asiakkaan ympärillä toimivista viranomaisista ja muista toimijoista ottaisi kopin asiakkaasta.

- **Monialainen yhteistyö** ja sen nykymaailman haasteiden ylittäminen on mahdollista ja meillä on paljon hyvääkin jo olemassa sekä lainsäädännössä että käytännössä luoduissa yhteistyömalleissa.

Kuitenkin laajempi ja oikein kohdentuva monialainen yhteistyö edellyttää mahdollistavaa lainsäädäntöä, tahtotilaa eri toimijoiden välillä, resursseja, osaamista, tietojärjestelmiä, välineitä sekä sovittuja toimintamalleja.

- *Tarvitsemme valtakunnalliset raamitukset monialaiseen asiakasyhteistyöhön.*

Monialainen asiakasyhteistyö ja nykymaailman haasteet

Näitä haasteita on lähdetty jo ratkomaan yhteistyössä kumppaneiden kanssa.

1. Monialaista asiakasyhteistyötä tarvitsevien *asiakkaiden tunnistaminen*
2. Oikeiden *kumppanien löytäminen* monialaiseen asiakasyhteistyöhön
3. *Asiakastietojen käsittely* ja suostumus, lainsäädännön muutostarpeet ja eriarvoisuuden lisääntyminen.
4. *Yhteisten prosessien*, toimintamallien sekä suostumushallinnan puutteet
5. Asiakastietojen käsittely yhteisessä, *tietoturvallisella välineellä tapahtuvassa vuoropuhelussa*, asiakastietojen kirjaaminen
6. Monialaiseen asiakasyhteistyöhön tulee osoittaa *riittävät ja osaavat resurssit*

Kelan tietotarjotin - yhteinen tietopohja palvelutoiminnan suunnittelun tukena

Väestön
etuudet ja
palvelut

Tietojen-
vaihto

Tutkimus

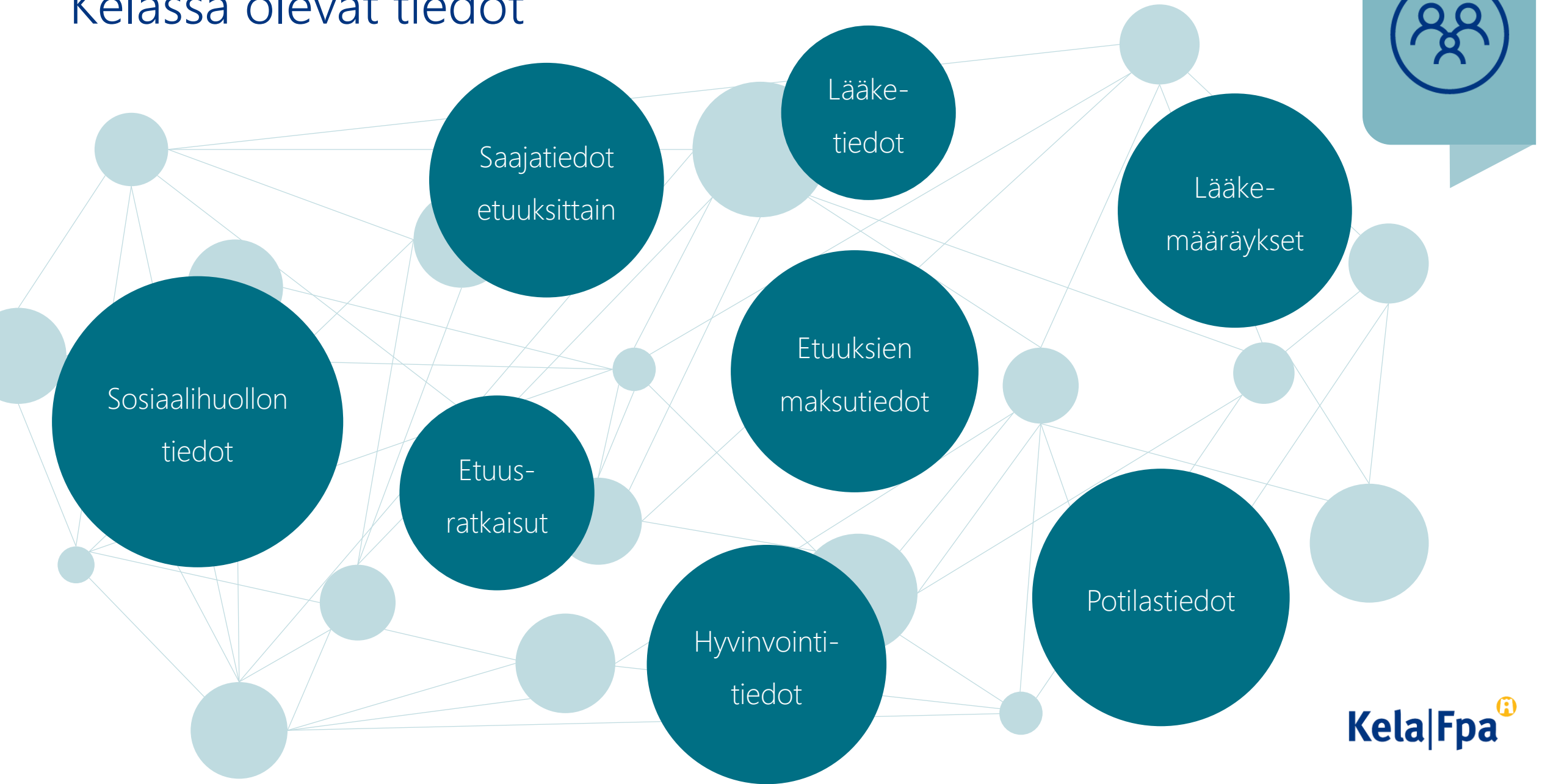
Tilastot

Analytiikka

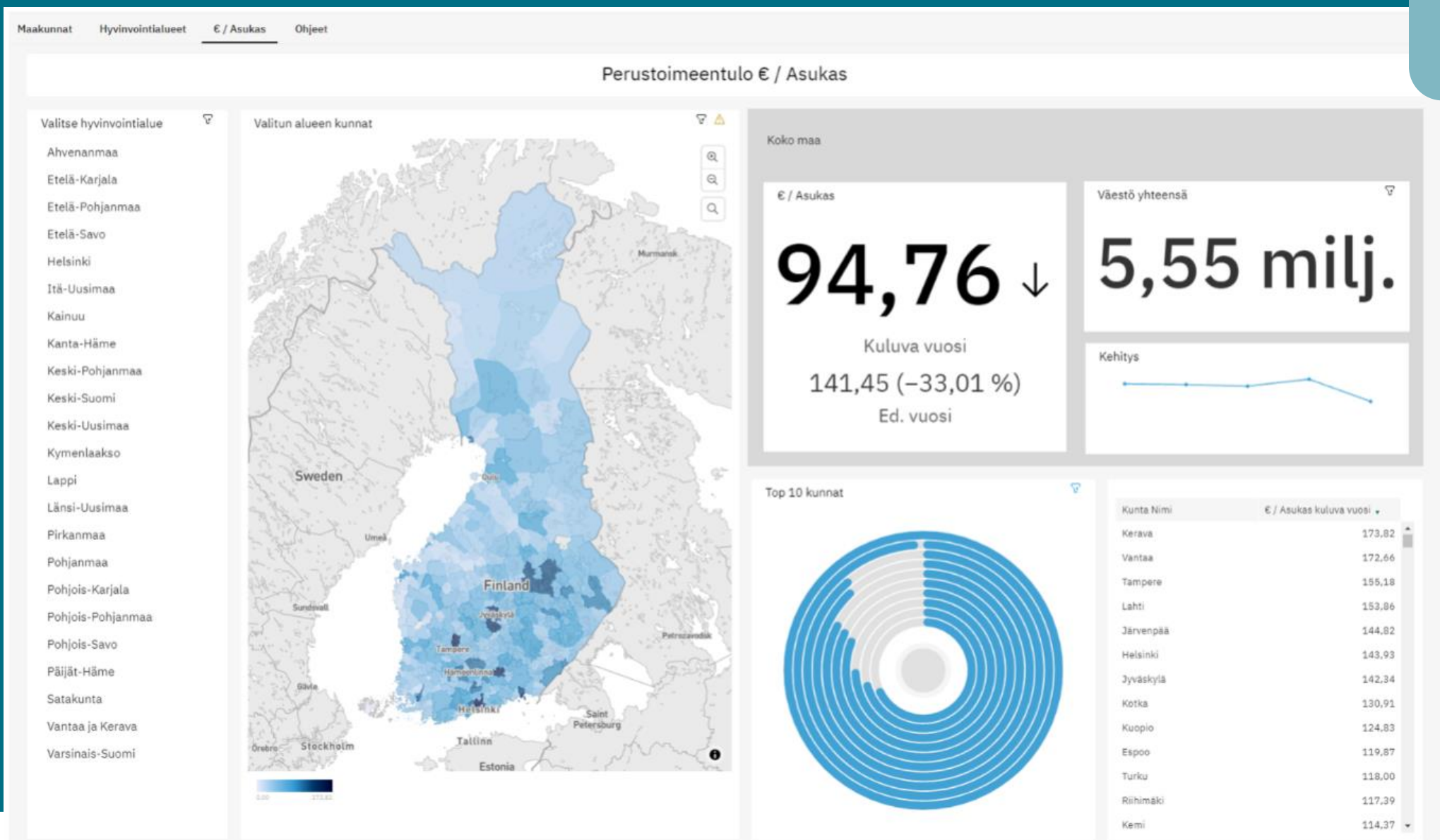
Kanta-
palvelut

Kelan tietotarjotin

Kelassa olevat tiedot

Vertailtavaa tietoa hyvinvointialueen asukkaista

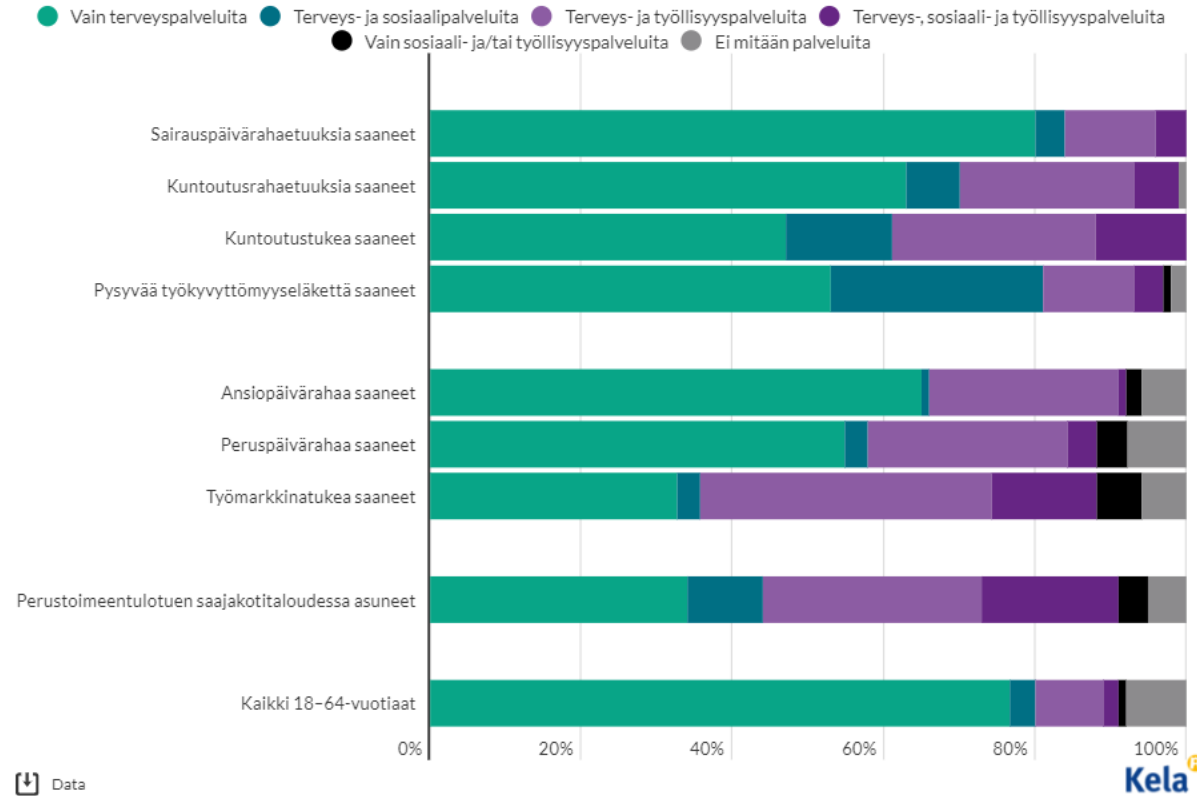
Kelan tilastotietopalvelu

- Kaikkien tilastotietoja tarvitsevien käytössä on 90 valmista raporttia Kelan etuuksien saajista ja maksetuista euroista
- Tarjoamme myös räätälöityjä tilastoja asiakkaiden tarpeisiin
- Tilastoaineistot voi tallentaa itselleen esim. excel-muodossa jatkoanalyysijä ja visualisointeja varten
- Ota yhteyttä:
 - [Tilastotietopalvelun yhteystiedot - kela.fi](https://kela.fi/tilastotietopalvelu)

Yhteiset asiakkaamme

Työkyvyttömyys- ja työttömyysetuuksien ja toimeentulotuen saajilla usein terveyspalveluiden lisäksi sosiaali- ja/tai työllisyyspalveluita

Terveyspalveluita, sosiaalipalveluita ja työllisyyspalveluita käyttäneiden osuudet eri etuuksia vuonna 2018 saaneilla, % Oulun 18-64-vuotiaista asukkaista

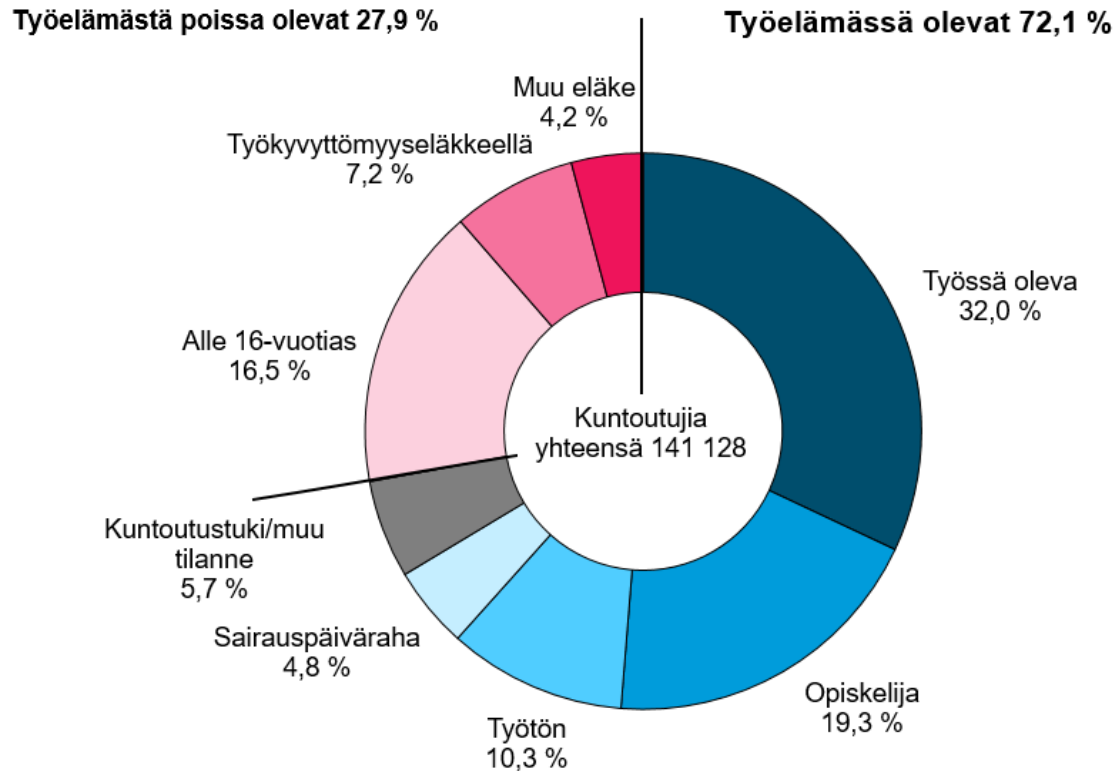
- Työkyvyttömyys- tai työttömyysetuuksia ja perustoimeentulotukea saavista työkäisistä valtaosa käyttää saman vuoden aikana myös erilaisia sote-palveluita
- Koko väestön tapaan lähes kaikki käyttävät terveyspalveluita, mutta erityisesti toimeentulotuen saajat, kuntoutustuen saajat ja perusturvaa saavat työttömät ovat varsin usein myös sosiaali- ja työllisyyspalveluiden piirissä

Lue lisää: [Etuuksien ja palveluiden yhtäaikainen käyttö yleistä - Tutkimusblogi \(kela.fi\)](#)

Kuntoutujat Suomessa

Kuntoutujien työtilanne ennen kuntoutusta 2020

- Vuonna 2020 yksittäisiä kuntoutujia oli 141 128, mikä oli 5,3 % enemmän kuin vuotta aiemmin
- Kuntoutujien määrä on kasvanut viime vuosina erityisesti ammatillisessa kuntoutuksessa ja kuntoutuspsykoterapiassa
- Keskimääräiset kuntoutuskustannukset olivat 2 628 euroa kuntoutujaa kohti vuodessa

Lue lisää: [Tilasto Kelan kuntoutuksesta - kela.fi](https://tilasto.kela.fi/kuntoutus)

Kelan tutkimus osallistuu keskusteluun

”Isä on aina yhtä tärkeä kuin äiti, kaikessa” – Isyysvapaata käyttää yhä monipuolisempi joukko isiä

📅 12.11.2021 | ✍️ Miettinen Anneli, Saarikallio-Torp Miia

”Minä olen arvostanut omaa 3,5 kuukauttani. Olen nähnyt tyttäreni ensiaskeleet ja ollut hänen elämässään todella paljon mukana. En vaihtaisi tätä aikaa mihinkään.” ”Monet tuntemani isät (itseni mukaan lukien) ovat pitäneet pitkiä vapaita ja haluavat viettää enemmän aikaa lapsen kanssa kotona.” Perhevapaajärjestelmän tavoitteena on jo pitkään ollut edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa kannustamalla isiä [...]

Lue lisää: [Tutkimusblogi \(kela.fi\)](https://www.kela.fi/tutkimusblogi)

Välitämme asiakkaiden tietoja lainsäädännön mahdollistamissa puitteissa

- Kelan etuustietopalvelu Kelmusta kunnat saavat henkilöasiakkaiden etuustietoja.
 - Vuonna 2020 kunnista tehtiin Kelmun yhteensä yli 5,1 miljoonaa kyselyä.
 - Sosiaaliohjaaja: ”Työmme olisi monimutkaista ilman Kelmua”
 - [Kelan etuustietopalvelu on sosiaaliohjaajan tärkeä työkalu: ”Työmme olisi monimutkaista ilman Kelmua” - Elämässä.fi \(elamassa.fi\)](#)
- Kunnat voivat tehdä maksuvaatimuksia Kelalle Kelmun kautta.
- Parhaillaan kehitetään kaksisuuntaista tiedonvaihtoa yhteistyössä kuntien kanssa toimeentulotukeen liittyvissä tarpeissa. Palvelun on tarkoitus laajentua vaiheittain.
- Vaihdamme esim. työttömyysturvaan liittyviä tietoja TE-palvelujen ja työttömyyskassojen kanssa Suomessa ja Euroopassa.
- EESSI-tietojenvälitys mahdollistaa asiakkaan sosiaaliturvatietojen sähköisen välityksen eurooppalaisten sosiaaliturvalaitosten välillä.
 - Suomen EESSI-yhteyspiste toimii Kelassa.

Kansalaiset

Suurin osa suomalaisista käyttää Omakantaa aktiivisesti.

Keskimäärin 1,2 miljoonaa eri henkilöä käyttänyt Omakantaa kuukaudessa.

3,3 milj.

Omakannan
käyttäjää vuonna
2021
(31.10. mennessä)

32,3 milj.

käyttökertaa
vuoden 2021
aikana
(31.10. mennessä)

2 392 000

Henkilöä
hakenut
koronatodistuksen

Yhteiset asiakkaat – yhteinen ja
avoin palvelutoiminnan
suunnittelun ja johtamisen
tietopohja on menestystekijä!

Kanta-palvelut hyvinvointialueen
sote-tiedonhallinnan tukena

Kanta

KANSALAISET

Pääsy 24/7 omiin tietoihin ja Omakannan palveluihin. Omakanta on kansalaisen ikkuna Kantaan.

SOTE-AMMATTILAISET

Kanta sote-ammattilaisten työn tukena. Käyttö asiakas- ja potilastietojärjestelmien kautta.

APTEEKIT

Tiedot apteekkihenkilökunnan käytössä. Apteekkitietojärjestelmä näyttää reseptit.

MUUT TOIMIJA

Todistukset ja lausunnot, Traficom ja Kelan etuudet. Tiedon toisiokäyttö, esim. tutkijat ja päättäjät.

Hyvinvointialueen rekisterinpito

Hyvinvointialuetta muodostettaessa yhdistetään aikaisemmin alueella toimineiden julkisten sote-sektorin toimijoiden sosiaalihuollon asiakasrekisterit ja terveydenhuollon potilasrekisterit. Jatkossa hyvinvointialue toimii näiden rekisterien rekisterinpitäjänä.

Jokaiselle hyvinvointialueelle muodostuu seuraavat aluekohtaiset rekisterit:

- Terveydenhuollon potilasrekisteri
- Työterveyshuollon potilasrekisteri (mm. kuntien vastuulle jääneet aikaisemmat työterveyshuollon rekisterit)
- Sosiaalihuollon asiakasrekisteri

Hyvinvointialueen uusista rekistereistä ei tarvitse informoida kansalaisia erikseen. On kuitenkin tärkeää, että alueen ammattilaiset osaavat kertoa asiakkaille heidän tietojensa käytöstä.

Kuinka Kanta-palvelut tukee sote-tiedonhallintaa?

- Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen luovutus tapahtuu Kanta-palvelujen kautta turvallisesti
 - Hoito- ja asiakassuhteen voimassaolo varmistetaan teknisesti.
 - Luovuttaa vain ne tiedot, jotka ammattihenkilöllä on mahdollisuus saada työtehtävän ja annettavan palvelun mukaan. Asiakkaan luovutusluvat ja kiellot tulee huomioida.
- Rekisterinpitäjämuutokset tehdään Kanta-palveluihin etukäteen, joten Kanta-palvelujen kautta hyvinvointialueen rekisterit ovat käytettävissä heti hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa 1.1.2023.
- Terveydenhuollon ostopalvelun valtuutuksen ja sosiaalihuollon rekisterinkäyttöoikeuden avulla yksityisen sektorin palveluntuottajat voivat tallentaa asiakkaan tiedot suoraan hyvinvointialueen rekisteriin, kun hyvinvointialue toimii palvelun järjestäjänä.
- Kanta-palvelujen keskeisten terveystietojen yhteenvetojen avulla tietojen haku Kanta-palvelujen tietomassasta helpottuu ja asiakkaan tilanne on helpommin koostettavissa.

Sote-tiedonhallinnan askelmerkkejä hyvinvointialueille

1.11.2021

Asiakastietolaki astui voimaan

- Luovutuslupa
- Yhteinen Kanta-informointi
- Reseptin tietojen katselu ei edellytä enää suostumusta
- Kunnan sosiaalihuollon eri rekisterit yhdistyivät yhdeksi sosiaalihuollon asiakasrekisteriksi

1.1.2023

Hyvinvointialueet aloittavat toimintansa

- Pääsy asiakkaan tietoihin helpottuu eri palveluntuottajien rekisterien yhdistyessä hyvinvointialueen toimialakohtaiseen rekisteriin
- Asiakkaan tekemät kiellot eivät vaikuta hyvinvointialueen sisällä
- Sairaanhoidopiiriin yhteisrekisteri lakkaa ja informointivelvoite yhteisrekisteristä poistuu
- Sosiaalihuollon asiakastietojen luovuttaminen Kanta-palveluiden välityksellä on mahdollista sosiaalihuollon toimialan sisällä

1.1.2024

Muutoksia asiakkaan tietojen luovuttamiseen hyvinvointialueiden, yksityisen sektorin ja eri rekisterien välillä

- Laaja toimialakohtainen (terveydenhuolto tai sosiaalihuolto) luovutuskielto (ei koske reseptitietoja)
- Kiellon kohdistaminen yksityisen työterveyshuollon rekisteriin
- Kanta-palveluihin suostumus tietojen luovuttamiseen sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimialojen välillä
- Hyvinvointitietojen luovuttaminen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöille asiakkaan antamaan suostumukseen perustuen

1.9.2024

Julkisen sosiaalihuollon toimijat velvollisia ottamaan Kanta-palvelut käyttöön

Hyvinvointialueen perustaminen on organisaatiomuutos

- Muutoksen tavoitteena on
 - mahdollistaa keskeytymätön Kanta-palvelujen käyttö
 - Varmistaa, että Kantaan tallennetuilla asiakirjoilla on oikea ja aktiivinen rekisterinpitäjä
 - Mahdollistaa, että tietojärjestelmiin tehtävät muutokset voidaan tehdä hallitusti ja yhteisesti sovitun vaiheistuksen mukaan tarjoten riittävä siirtymäaika
- Organisaatiomuutos viedään lävitse Kelan ja THL:n tukemana olemassa olevien Kanta-palvelujen organisaatiomuutosohjeistusten mukaisesti
 - [Organisaatiomuutoksen toteuttaminen - Sote-ammattilaiset - Kanta.fi](#)
 - Poikkeus malliin: rekisterinpitäjämuutokset Kanta-palveluissa oleville asiakirjoille tehdään etukäteen

Kanta-palvelujen huomioiminen muutostilanteissa

A man with dark, wavy hair, wearing a black corded sweater, is smiling and looking towards a woman. The woman, seen from the side, has blonde hair and is wearing a brown knitted sweater. They are both looking at a laptop screen. The background is a cozy room with a light-colored wall decorated with several framed pictures and a potted plant on a wooden shelf. The overall atmosphere is warm and collaborative.

Kannan hyödyt

Kanta

Julkinen ja yksityinen terveydenhuolto

Kanta tuo kaikki terveydenhuollon toimijat yhteen.

Kantaa hyödyntävät:

- kaikki julkisen terveydenhuollon organisaatiot,
- noin 1700 yksityisen terveydenhuollon organisaatiota.

2,6 mrd.

asiakirjaa
Potilastiedon
arkistossa

6,4 milj.

henkilöstä
arkistoituja
terveystietoja

Julkinen ja yksityinen sosiaalihuolto

Vuodesta 2018 lähtien Kanta on ulottunut myös sosiaalihuoltoon.

Kantaa hyödyntää jo:

- 81 julkisen sosiaalihuollon organisaatiota
- 9 yksityisen sosiaalihuollon organisaatiota

600 000

henkilöstä
arkistoituja
asiakirjoja

15,7 milj.

asiakirjaa
Sosiaalihuollon
asiakastiedon
arkistossa

Omakannan kautta kansalaisella on pääsy Omiin terveys- ja hyvinvointitietoihin 24/7.

- Tiedot saatavilla, vaikka hoitava tahoo tai asuinpaikkakunta vaihtuisivat
- Terveys ja hyvinvointi sekä niihin liittyvät tiedot turvallisissa käsissä
- Mahdollisuus hallita ja rajata omia tietoja
- Kaikille samat, yhdenmukaiset ja yhdenvertaiset palvelut
- 2 miljoonaa kansalaista on saanut Omakannan kautta uuden Kanta-informaation marraskuun 2021 aikana

Koko Suomen yhteinen sote-tiedonhallinnan ratkaisu takaa yhdenmukaiset toimintatavat, tehostaa toimintaa ja vähentää kustannuksia.

- Parantuvat tiedolla johtamisen mahdollisuudet
- Vahvistuva tietoperusta ja kasvavat tutkimusmahdollisuudet
- Helpompaa ja parempaa päätöksentekoa
- Valtakunnallisesti vaikuttavampaa ohjausta
- Suunnannäyttäjä kansainväliselle sote-tiedonhallinnalle

Kanta tehdään yhdessä!

**Kanta-palvelut laajenevat ja
monipuolistuvat sote-kentän tarpeiden ja
lainsäädännön kehittymisen myötä.**

Kanta

Tutustu Kelan uutiskirjeisiin ja tilaa sähköpostiisi kiinnostavimmat

- [Terveysinfo-uutiskirje](#)
- [Toimeentuloturvainfo-uutiskirje](#)
- [Sosiaalivakuutus-uutiskirje](#)
- [FPA-info](#)

- [Kanta-uutiskirje](#)

Pidetään yhteyttä!

Aluevaaliehdokkaiden yhteyshenkilö Kelassa:

Vastaava yhteiskuntasuhteiden asiantuntija **Anna-Stiina Lundqvist**

anna-stiina.lundqvist@kela.fi

p. 050 408 4512

